

Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska XV.

Martin Dančák & Petr Kocián (eds)

Interesting botanical records from the region of northern Moravia and Silesia XV. – Acta Mus. Siles. Sci. Natur., 70: 243-259, 2021.

Abstract: The fifteenth volume of the series Interesting botanical records from the region of northern Moravia and Silesia reports some interesting findings of bryophytes and vascular plants from the region, namely *Bryum weigelii*, *Abutilon theophrasti*, *Asperugo procumbens*, *Carex cespitosa*, *Carex hartmanii*, *Cerintho minor*, *Echinops sphaerocephalus*, *Gagea minima*, *Geranium sibiricum*, *Gladiolus imbricatus*, *Hieracium bifidum*, *Hieracium maculatum*, *Lobularia maritima*, *Mercurialis annua*, *Nicandra physalodes*, *Orchis ×lorenziana*, *Polycnemum majus*, *Polystichum braunii*, *Rhinanthus alectorolophus*, *Solanum decipiens* and *Veronica peregrina*.

Key words: floristic records, bryophytes, vascular plants, Moravia, Silesia, Czech Republic

Úvod

V letošním patnáctém pokračování Zajímavých nálezů z regionu severní Moravy a Slezska přinášíme nálezy nových (případně ověřených) lokalit jednoho druhu mechorostu a 20 taxonů cévnatých rostlin, jejichž autory je deset regionálně působících botaniků. Přehled všech taxonů, které byly v tomto seriálu dosud publikovány, je zveřejněn na internetových stránkách Moravskoslezské pobočky České botanické společnosti (www.ms-cbs.cz), kde jsou zároveň všechny dosud vyšlé díly ke stažení.

Metodika

Vymezení zájmové oblasti je dáno hranicemi bývalého Severomoravského kraje (okresy Bruntál, Frýdek-Místek, Jeseník, Karviná, Nový Jičín, Olomouc, Opava, Ostrava-město, Přerov, Šumperk a Vsetín) s přihlédnutím k blízkému okolí. Zařazeny jsou nálezy taxonů nových pro konkrétní území (například fytochorion), ohrožených, chráněných či jinak významných nebo zajímavých. Taxonomické pojetí a nomenklatura cévnatých rostlin se řídí Klíčem ke květeně České republiky (Kaplan *et al.* 2019), mechorostů Bryoflorou České republiky (Kučera *et al.* 2012) a syntaxonů Vegetací České republiky (Chytrý 2007, 2009, 2011, 2013). Za jménem taxonu je v závorce uvedena případná kategorie ohrožení podle aktuálního vydání Červeného seznamu cévnatých rostlin České republiky (Grulich 2017) respektive Bryoflóry České republiky (Kučera *et al.* 2012) a kategorie ochrany dle vyhlášky č. 395/1992 Sb. v platném znění. Jednotlivé lokality jsou zařazeny do fytochorionů dle regionálně-fytogeografického členění ČR (Skalický 1988). Mapovací pole, které odpovídá středoevropskému floristickému síťovému mapování (Slavík 1971), je uváděno ve velikosti ¼ základního pole. Souřadnice jsou zapsány v souřadnicovém systému WGS-84 a byly odečteny spolu s nadmořskou výškou z GPS přístrojů nebo z mapového podkladu www.mapy.cz. Nálezy doložené herbářovými položkami jsou označeny akronymem příslušné herbářové sbírky, přičemž mezinárodní akronymy veřejných herbářů se řídí aktuálním seznamem Index herbariorum (Thiers 2021). Doklady v soukromých sbírkách jsou označeny zkratkou „herb.“ společně s příjmením vlastníka herbáře. Pokud nebyl pořízen herbářový doklad, jsou nálezy označeny zkratkou „not.“, případně slovem „foto“, pokud byla pořízena fotodokumentace. Při zpracování některých příspěvků bylo využito centrální floristické databáze Pladias, která je veřejně on-line přístupná (Wild *et al.* 2019) a České národní fytoecnologické databáze (ČNFD, Chytrý & Rafajová 2003).

MECHOROSTY / BRYOPHYTA

Bryum weigelii

(LC-att)

99a. Radhošťské Beskydy

6477d, Morávka (distr. Frýdek-Místek): u vývratu smrku na okraji rašelinné louky, 970 m SSZ od vrchu Malý Polom (1061 m n. m.), 49°31'02,6"N, 18°35'33,2"E, 830 m n. m., tři menší porosty 2 × 3 cm, 3 × 3 cm a 5 × 5 cm (3. 6. 2021 leg. J. Tkáčiková, FMM).

Prutník Weigelův je poměrně statný vrcholoplodý mech růžové nebo zelené až žlutozelené barvy. Na vhodných stanovištích tvoří volné, často rozsáhlé porosty nebo trsy. Jedná se o dvoudomý druh, který je jen vzácně plodný, vegetativní rozmnožování chybí (Kučera 2017). Rod *Bryum* je velký, kosmopolitně rozšířený rod, u něž je v současném pojetí rozeznáváno na světě přes 400 druhů, z toho v Evropě téměř 70, u nás v současném pojetí prokazatelně 36 druhů (Kučera 2017). Řada druhů z tohoto rodu je obtížně determinovatelná, což se netýká zmíněného druhu *Bryum weigelii*, který je dobře odlišitelný jak ekologií, tak zpravidla typickou narůžovělou barvou lodyžek.

Historické rozšíření tohoto druhu v České republice zpracoval Podpěra (1973), který z širšího území Moravskoslezských Beskyd uvádí následující lokality: Frýdek (sterilní), Samčanka u Starých Hamrů, údolí potoka Červík, Ostravice: hojně na louce Lechnerka. Zdá se, že v Beskydech byl tento druh spíše zřídka rozšířen. Malé množství historických údajů ale může souviset i s malou probádaností území. V poslední online verzi přehledu Mechorosty České republiky je rozšíření *Bryum weigelii* charakterizováno jako: „poměrně častý druh na vhodných stanovištích v horách, vzácněji v nižších polohách“ (Kučera 2017).

Prutník Weigelův byl v roce 2021 nalezen v blízkosti vývratu smrku na okraji rašelinné louky s dominujícím suchopýrem úzkolistým (*Eriophorum angustifolium*). Zaznamenány byly tři menší porosty na trvale podmáčeném místě na ploše asi 2 × 3 cm, 3 × 3 cm a 5 × 5 cm. Další lokalita z posledních let je situována v přírodní památce Bukovec ve stejnojmenné obci v blízkosti Jablunkova (P. Hájková 2002 in ČNFD), kde byl druh zaznamenán při zápisu fytoocenologického snímku a pravděpodobně nedokladován herbářovou položkou.

Jana Tkáčiková

CÉVNATÉ ROSTLINY / TRACHEOPHYTA

Abutilon theophrasti

76a. Moravská brána vlastní

6473c, Choryně (distr. Vsetín): okraj kukuřičného pole, 1,35 km S od kostela sv. Barbory v obci, 49°30'27,3"N, 17°53'58,9"E, 280 m n. m., 3 rostliny (28. 9. 2021 leg. J. Tkáčiková, BRNU).

6473d, Lhotka nad Bečvou (distr. Vsetín): obilné pole a strniště po obilném poli, 0,99 km Z od železniční stanice Lhotka nad Bečvou, 49°30'13,7"N, 17°55'07,2"E, 280 m n. m., desítky až sto rostlin po celém poli (28. 9. 2021, 3. 10. 2021 leg. J. Tkáčiková, BRNU).

80a. Vsetínská kotlina

6573b, Valašské Meziříčí (distr. Vsetín): Juřinka, místní část Křivoše, strniště po obilném poli, 750 m SV od kaple Panny Marie v obci, 49°29'28,9"N, 17°56'53,5"E, 280 m n. m., 2 rostliny (26. 9. 2021 leg. J. Tkáčiková, BRNU).

Mračňák Theophrastův je nepůvodní asijský druh v české květeně a je vázán na teplejší území Čech a Moravy, kde zpravidla přechodně roste jako plevel na polích nebo na obdobných člověkem narušovaných místech (Slavík 1992). Na severovýchodní Moravě se objevuje dosud spíše vzácně jako plevel a také na rudérálních plochách (např. Tkáčiková 2020), ale jeho lokalit pravděpodobně bude nadále přibývat. Při ověřování známé lokality na poli ve Lhotce nad Bečvou, kde byl opakovaně zaznamenán v letech 2006, 2008, 2009 a 2010 (cf. Pladias 2021),

bylo nalezeno v roce 2021 několik desítek až sto rostlin po celém poli. Druh v současnosti roste i na dalších polích (nově nalezených lokalitách) v okolí a dlouhodobě zde přežívá. Nově nalezené lokality představují další výsadky na příhodných biotopech. Z území severovýchodní Moravy je uváděn zpravidla z okrajů polí s pěstovanou kukuřicí (např. Koutecký *et al.* 2009), čemuž odpovídá nález na okraji kukuřičného pole v katastru obce Choryně. Další lokality nalezené v roce 2021 na území okresu Vsetín představovaly strniště po obilí. Pravděpodobně tedy mračník bez problému přežívá pomocí zralých semen na lokalitách i při střídání polních kultur – zde střídání kukuřice s obilovinami (pšenice, ječmen), popř. řepkou olejkou.

Jana Tkáčiková

Asperugo procumbens

(NT)

72. Zábřežsko-uničovský úval

6267b, Mohelnice (distr. Šumperk): železniční stanice Mohelnice, neudržovaná zahrada mezi nádražní budovou a asi 100 m JJV vzdáleným domem (č.p. 7), ojediněle též v dlažbě na přiléhajícím 1. nástupišti, 49°46'33,2"N, 16°56'35,8"E, 257 m n. m. (23. 5. 2021 leg. V. Taraška, BRNM).

73b. Hanušovická vrchovina

5967b, Hanušovice (distr. Šumperk): skládka stavebního materiálu před nádražní budovou u železniční stanice Hanušovice, 50°04'20,0"N, 16°55'47,9"E, 390 m n. m. (29. 5. 2021 leg. K. Vojtěchová & V. Taraška, BRNM, JESM).

Ostrolist poléhavý je považován za téměř ohrožený druh naší květeny s původním výskytem v oblasti termofytika, odkud však bývá nezřídka zavlékán též do mezofytika na sekundární stanoviště (Křísa 2000). Celkové rozšíření ostrolistu v České republice zmapovali v rámci fyto kartografických syntéz B. Slavík a J. Štěpánková (Štěpánková 2012). Nejsevernější lokality na Moravě podle této práce leží v Litovelském Pomoraví. Odtud také pocházejí starší herbářové doklady, konkrétně z okolí Střeneš (1990 leg. P. Kusák, OLM), Loštic (1986 leg. T. Homola, OLM) nebo z vlakového nádraží v Mohelnici (1969 leg. B. Šula, OLM). Na mohelnickém nádraží byl ostrolist nalezen i v roce 2021, což představuje ověření jeho výskytu po 52 letech. Nejsevernější lokalitu na Moravě však nově představuje druhý ze zde prezentovaných nálezů, tedy přednádražní prostor v Hanušovicích. Ostrolist zde vytvářel bohatou populaci na skládce tvárnice a dalšího stavebního materiálu, s nímž byla patrně na lokalitu zavléčena jeho semena. Průběh stavebních prací poskytl rostlinám dostatek času k dozrání plodů, a tak bude zajímavé sledovat, zda se ostrolist stane trvalou součástí hanušovické urbánní floruly, podobně jako v případě Olomouce (Dvořák & Hroneš 2018).

Vojtěch Taraška & Kateřina Vojtěchová

Carex cespitosa

(NT)

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina

5771d, Liptaň (distr. Bruntál): střed mokřadu částečně zarostlého tužebníkem jilmovým, 506 m J od bludného balvanu ve východní části přírodní památky Liptáňský bludný balvan, 50°12'33,5"N, 17°35'56,0"E, 385 m n. m., přes 10 trsů (29. 5. 2021 not. Z. Lukeš & Z. Mruzíková).

Ostřice trsnatá je na Osoblažsku velice vzácná. Kočí (2005b) uvádí v oblasti dvě lokality, u severovýchodního okraje lesa vrcholové kóty Helenin výhled (394 m) východně Bučávky (dva trsy) a na severní straně Kančí louky západně Obecního vrchu (568 m) východně obce Rudíkovy (jeden trs).

Zbyněk Lukeš & Zuzana Mruzíková

Carex hartmanii

(NT)

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina

5771d, Liptaň (distr. Bruntál): rozvolněná místa uprostřed mokřadu většinou zarostlého tužebníkem jilmovým, 502 m J od bludného balvanu ve východní části přírodní památky Liptáňský bludný balvan, 50°12'33,7"N, 17°35'56,6"E, 385 m n. m., nižší desítky rostlin (29. 5. 2021 not. Z. Lukeš & Z. Mruzíková).

5771d, Liptaň (distr. Bruntál): luční prohlubeň západně modré turistické cesty v pramenné části potoka, 594 m JJZ od bludného balvanu ve východní části přírodní památky Liptáňský bludný balvan, 50°12'31,0"N, 17°35'46,4"E, 391 m n. m., vyšší desítky rostlin (29. 5. 2021 not. Z. Lukeš & Z. Mruzíková).

Výše uvedené lokality ostřice Hartmanovy doplňují její výskyt na Osoblažsku. Z tohoto regionu byla doposud známá jen lokalita jižně rybníka Pitárno u Dívčího Hradu, která byla námi rovněž potvrzena (foto Z. Mruzíková & Z. Lukeš, 2021).

Zbyněk Lukeš & Zuzana Mruzíková

Cerintho minor

(LC)

73b. Hanušovická vrchovina

5867d, Chrastice (distr. Šumperk): železniční násep poblíž tábora v údolí řeky Krupé nad soutokem s Prudkým potokem, 50°07'11,4"N, 16°56'25,3"E, 470 m n. m. (24. 7. 2021 leg. V. Taraška, BRNM).

V České republice jsou lokality voskovky menší koncentrovány do nejteplejších klimatických oblastí, kde se tento druh vyskytuje v rámci teplomilných společenstev lesních lemů, rudérálních bylin či polních plevelů (Sutorý 2000). Severní hranice moravské arely prochází okolím Zábřehu, zejména podél řek však voskovka proniká na izolované lokality, které mohou být i poměrně vzdálené od oblastí souvislého rozšíření (Sutorý 1998). Jedním z těchto případů je i výskyt na železničním náspu u Chrastic, odkud tento druh zmiňuje Sutorý (1998) na základě dvou historických herbářových dokladů (1919, 1929 leg. Schustler, PR). V roce 2021 byla voskovka na této lokalitě ověřena po více než 90 letech. Pozorovány byly pouhé dvě rostliny, ale zdejší populace bude zřejmě početnější, neboť v okolí se nachází dostatek vhodných stanovišť.

Údolí řeky Krupé mezi Chrasticemi a Vysokými Žibřidovicemi je celkově floristicky poměrně zajímavé. Podél dopravních koridorů (silnice a železnice) sem z jihu pronikají teplomilné adventivy jako *Amaranthus albus*, *A. retroflexus*, *Digitaria sanguinalis* či *Reseda lutea*. Naopak řekou bývají splavovány druhy s těžištěm výskytu v montánním stupni, např. *Aconitum variegatum*, *Aruncus dioicus*, *Lunaria rediviva*, *Thalictrum aquilegiifolium* nebo *Veratrum album* subsp. *lobelianum*. Ze vzácnějších druhů se zde vyskytuje také *Equisetum pratense*.

Vojtěch Taraška

Echinops sphaerocephalus

73a. Rychlebská vrchovina

5769c, Jeseník (distr. Jeseník): Lázně Jeseník, rozcestí U Mnicha, asi 760 m ZSZ (azimut 285°) od budovy sanatoria Priessnitz, 50°14'33,9"N, 17°10'50,2"E, 694 m n. m., asi 10–20 rostlin, část populace zavalena sveznými kládami (5. 8. 2020 not. R. Hédl & M. Chudomelová).

5769d, Chebží (distr. Jeseník): přírodní památka Chebží, v louce nad domem č.p. 3, 50°14'48,4"N, 17°15'44,9"E, 542 m n. m., 5–10 rostlin (2. 10. 2021 leg. R. Hédl & M. Chudomelová, BRNM).

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina

5567c, Bílá Voda (distr. Jeseník): Ves Bílá Voda, za koncem obce, travnatá mez v ohybu cesty do údolí potoka Bílá voda, 50°26'18,5"N, 16°53'36,7"E, 374 m n. m., několik rostlin (25. 7. 2014 not. R. Hédl & M. Chudomelová).

Invazní neofyt bělotrn kulatohlavý, běžný v teplejších oblastech České republiky, zatím postrádal záznamy o výskytu v poměrně rozsáhlém severozápadním území regionu severní Moravy a Slezska. Tři zde uvedené výskyty mají každý dost odlišný charakter, což zahrnuje i rozptýl nadmořských výšek. Lokalita na Chebzi je pravděpodobně pozůstatkem výsadby a tedy záměrného zavlečení. V relativně blízkých Lázních Jeseník může jít o spontánní zplnění, stejně jako v Bílé Vodě, zatímco záměrná výsadba se v obou případech jeví méně pravděpodobná.

Radim Hédl & Markéta Chudomelová

Gagea minima

(NT)

73b. Hanušovická vrchovina

5868a, Branná (distr. Šumperk): trávník ve svahu mezi dvěma souběžnými cestami 100 m SSZ od věže kostela sv. Michaela, pod domem č.p. 67, 50°09'07,9"N, 17°00'34,0"E, 620 m n. m. (30. 4. 2021 leg. V. Taraška, JESM, OLM, rev. foto M. Hroneš).

Na území České republiky se křivatec nejmenší vyskytuje převážně v oblastech nížin a teplejších pahorkatin, jen vzácně vystupuje do hor (Kaplan *et al.* 2017). Výškového maxima dosahuje ve Velké kotlině (Bureš 2013), což ale představuje poměrně izolovaný výskyt. Jediná další známá lokalita v Hrubém Jeseníku se nachází v Malé Morávce (Kaplan *et al.* 2017), kam mohl být křivatec splaven řekou Moravicí právě z Velké kotliny. Výskyt v Branné je proto vcelku překvapivý mimo jiné proto, že není zřejmá souvislost s ostatními jeseníckými populacemi. Křivatec zde roste přímo v obci, na zhruba padesátimetrovém pásu trávníku mezi dvěma cestami, a vzhledem k početnosti jeho populace se nezdá, že by se jednalo o nedávné či přechodné zavlečení; spíše zde byl již delší dobu přehlížen. Na červeném seznamu CHKO Jeseníky je křivatec nejmenší řazen do kategorie kriticky ohrožených druhů (Bureš 2013); populace v Branné však paradoxně leží těsně za hranicí CHKO.

Vojtěch Taraška

Geranium sibiricum

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina

5567c, Bílá Voda (distr. Jeseník): Ves Bílá Voda, západní okraj obce, okolí zámku, 50°26'21,9"N, 16°53'27,9"E, 375 m n. m. (15. 8. 2020 leg. V. Taraška & R. Hédl, JESM).

Kakost sibiřský roste zplanělý v okolí bývalého zámku v Bílé Vodě, dnes psychiatrické léčebny. Nález byl učiněn během floristické exkurze Moravskoslezské pobočky CBS (Hédl & Taraška 2021). V celé České republice je druh zaznamenáván sporadicky, na území severní Moravy a Slezska jde o zatím třetí publikovaný nález (Pladias 2021).

Radim Hédl & Vojtěch Taraška

Gladiolus imbricatus

(VU)

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina

5771d, Třemešná (distr. Bruntál): Panský vrch, okraj neposečeného lada při pramenné části v louce asi 1,09 km ZSZ od vrchu Kobyla (574) a 1,2 km JV od kostela v obci, 50°12'00,4"N, 17°35'24,8"E, 479 m n. m., 4 kvetoucí rostliny (4. 7. 2021 not. Z. Lukeš & Z. Mruzíková).

5771d, Třemešná (distr. Bruntál): Panský vrch, pokosená louka a okolí dřevin nad pramennou částí, 1,08 km SZ od vrchu Kobyla (574) a 1,2 km JV od kostela v obci, 50°12'01,6"N, 17°35'27,5"E, 586 m n. m., na ploše asi 1 aru roztroušeně nižší desítky kvetoucích rostlin (4. 7. 2021 not. Z. Mruzíková & Z. Lukeš).

Zatímco jinde v regionu (např. v oblasti Beskyd a Jeseníků) se mečík střechovitý vyskytuje roztroušeně, lokálně až hojně, na Osoblažsku byla do nedávna známa patrně pouze jediná

lokalita u Slezských Pavlovic (cf. Mruzíková & Hlisnikovský 2014), kterou se recentně nepodařilo potvrdit. Za výše uvedené nálezy vděčíme objevu nepublikovaného rukopisu O. Poláka (viz Mruzíková & Lukeš 2021), který ho zde pozoroval už před rokem 2000 a je potěšující, že zde přetrvává dodnes.

Zbyněk Lukeš & Zuzana Mruzíková

Hieracium bifidum

(NT)

84a. Beskydské podhůří

- 6375d, Palkovice (distr. Frýdek-Místek): Myslík, mladý listnatý les při okraji starého lomu na jižním svahu Bačova kopce:
a) 49°36'29,6"N, 18°15'17,3"E (obr. 1c), 530 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (29. 5. 2020 not. J. Kocián & P. Kocián, det. J. Kocián);
b) 49°36'29,1"N, 18°15'17,1"E, 525 m n. m., 3 kvetoucí rostliny (29. 5. 2020 foto J. Kocián & P. Kocián, det. J. Kocián).
- 6375d, Palkovice (distr. Frýdek-Místek): Myslík, horní hrana zarůstajícího opukového lomu, 225 m JJV od kaple Sedmibolestné Panny Marie v obci, 49°36'57,2"N, 18°16'24,5"E, 450 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (24. 5. 2021 not. Z. Lukeš, rev. foto J. Kocián).
- 6475d, Kunčice pod Ondřejníkem (distr. Frýdek-Místek): západní úbočí Skalky, les „Pálenice“:
a) světlina v jedlobučině, 49°32'59,7"N, 18°17'18,6"E, 615 m n. m., 16 kvetoucích rostlin (30. 5. 2020 leg. J. Kocián & P. Kocián, det. J. Kocián, OLM);
b) bučina, 49°32'58,6"N, 18°17'19,3"E, 610 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (30. 5. 2020 not. J. Kocián & P. Kocián, det. J. Kocián).

Jestřábník dvouklaný je svými listy uspořádanými v přízemní růžici a lodyhou s žádným nebo jedním listem habituelně shodný s běžným jestřábníkem zedním (*Hieracium murorum*). Morfologicky se od něj liší především přítomností jednoduchých chlupů na zákrovních listenech (obr. 1a), průměrně nižším počtem úborů ve vrcholíku a na líci víceméně lysými a fialově skvrnitými listy (obr. 1b; intenzita vybarvení skvrn však v průběhu roku kolísá). Výskyt tohoto druhu rostoucího především na skalách byl ze severní Moravy dosud s jistotou znám pouze ze dvou oblastí, a to z Hrubého Jeseníku (Kocián & Chrtek 2017), kde byla v roce 2021 objevena další nová lokalita (Kocián & Valová 2021), a ze Štramberského krasu (Kocián & Kocián 2009, Kocián 2013, 2014). Jestřábník dvouklaný je vápnomilný, a přestože se u nás nechová jako obligátní kalcifyt, jeho rozšíření ve střední Evropě je ostrůvkovité, vázané především na místa s výchozy vápnitých hornin (Chrtek 2004). To platí i pro jesenickou a štramberskou arelu druhu. V té první roste sice na kyselých horninách, ty však vesměs obsahují vápnité složky. Ve Štramberském krasu pak většina populací roste přímo na vápenci.

Fialově skvrnité listové růžice rostlin jestřábníků na okraji lomu na Bačově kopci zaznamenali první dva autoři poprvé již kolem roku 2012. Pojali jsme tehdy podezření, že by se mohlo jednat o jestřábník dvouklaný. Tuto domněnku jsme proměnili v jistý determinační fakt až při další návštěvě v roce 2020, kdy jsme zastihli rostliny v květu. Tento ekologicky i fyto geograficky pozoruhodný objev (viz poslední odstavec) nás přiměl k revizi údaje z jiné lokality uváděné z Beskydského podhůří, a to z lesa „Pálenice“ na západním úbočí Skalky u Kunčic pod Ondřejníkem (Kocián 2005a). Druh se zde skutečně vyskytuje, a to společně s jestřábníkem zedním (s ním roste společně na všech nyní publikovaných lokalitách). Udávaný výskyt na další nedaleké lokalitě – na okraji lesa u samoty na jižních svazích Ostré hory (Skalický *et al.* 1978; již fyto geografický podokres Radhošťské Beskydy) – se však potvrdit nepodařilo. Na místě rostl z podobných druhů jen jestřábník zední. Na Ostré hoře se nachází i Medvědí skála, jejíž horní část jsme rovněž prověřili coby potenciálně vhodný biotop, ovšem jestřábník dvouklaný jsme tam nenalezli. Není však vyloučeno, že roste v obtížně přístupných nižších partiích skály, na jejím úpatí nebo na jiném příhodném místě v okolí.

Obr 1: *Hieracium bifidum* a jeho biotop: a – odění zákrovu, b – přizemní listová ružice s charakteristickými fialovými skvrnami, c – biotop na souřadnici 49°36'29,6"N, 18°15'17,3"E. Foto a, c J. Kocián (29. 5. 2020), foto b Z. Lukeš (24. 5. 2021).

Fig 1: *Hieracium bifidum* and its habitat: a – hairs on involucre, b – leaves arranged in basal rosette and with characteristic purple blotches, c – habitat at 49°36'29,6"N, 18°15'17,3"E coordinates. Photo a, c by J. Kocián (29. 5. 2020), photo b by Z. Lukeš (24. 5. 2021).

Kromě dvou zmíněných lokalit byl jestřábník dvouklaný v Beskydském podhůří nejnověji nalezen i v PR Skalka (Kocián 2021b). Všechny tyto nálezy inspirovaly třetího z autorů našeho příspěvku k průzkumu potenciálních biotopů v okolí Metylovic, díky čemuž objevil čtvrtou

lokalitu, a to v bývalém opukovém lomu u Myslíku. Tato čtyři místa tvoří třetí arelu druhu na severní Moravě. Je možné, že ve fytochorionu nebo v těch s ním sousedících existují další dosud neobjevené lokality. Nově objevená arela je velmi zajímavá ekologicky, jelikož jestřábník dvouklaný zde roste netypicky v lesních porostech (ale vždy na kamenitých místech na alespoň mírně bazických podložích, což víceméně vyhovuje edafickým potřebám druhu). Fytogeograficky je pak území pozoruhodné tím, že se v něm nevyskytuje primární bezlesí jako v případě Štramberského krasu nebo Hrubého Jeseníku. Lze vyslovit hypotézu, že prezentované lokality jsou vyzněním západokarpatského výskytu druhu (např. na Slovensku na Malé Fatře roste jestřábník dvouklaný mj. i na kamenitých místech v horských bučinách, J. Kocián vlastní pozorování). Podloženě vysvětlit ekologické a fytogeografické vazby prezentovaných populací by nicméně vyžadovalo bližší studium.

Jiří Kocián, Petr Kocián & Zbyněk Lukeš

Hieracium maculatum

(LC)

84a. Beskydské podhůří

6475b, Lhotka u Frýdku-Místku (distr. Frýdek-Místek): západní okraj remízku v místní části „Při Sučím“, 310 m V od místního hřbitova, 49°35'32,9"N, 18°17'43,7"E, 462 m n. m., desítky rostlin (17. 5. 2019 foto Z. Lukeš, det. foto J. Kocián; 2021 foto & herb. Z. Lukeš, det. foto J. Kocián).

6475d, Kunčice pod Ondřejníkem (distr. Frýdek-Místek): svah nad příjezdovou cestou k domu č.p. 673 v místní části „Maralův Kopec“ jižně od železniční trati, 550 m SVV od výškové kóty Pekliska (547 m), 49°31'55,8"N, 18°16'59,1"E, 470 m n. m., dvě rostliny (2. 5. 2020 foto Z. Lukeš & Z. Mruzíková, det. foto J. Kocián).

74a. Vidnavsko-osoblažská pahorkatina

5771c, Liptaň (distr. Bruntál): severní okraj lesa mezi Liptaní a Třemešnou poblíž hřbitova v Třemešné, 430 m S od výškové kóty 455 m, 50°12'41,8"N, 17°34'57,6"E, 392 m n. m., desítky rostlin (17. 5. 2020 foto Z. Lukeš, det. foto J. Kocián).

Tři nové lokality jestřábníku skvrnitého doplňují rozšíření tohoto teplomilného druhu na severní Moravě.

Zbyněk Lukeš

Lobularia maritima

73b. Hanušovická vrchovina

5867b, Staré Město (okr. Šumperk): ulice Hanušovická, nedávno založené a dosud nezatravněné plochy zeleně před zahrádkami podél silnice směr Hanušovice, asi 120 m ZJZ od vstupu do kostela sv. Anny, 50°09'38,9"N, 16°56'49,7"E, 532 m n. m. (6. 7. 2021 leg. K. Vojtěchová & V. Taraška, BRNM, JESM).

Tařicovka přímořská je oblíbená okrasná letnička mediteránního původu, u nás hojně pěstovaná v zahradách, parcích a městských záhonech, odkud vzácně a přechodně zplaňuje (Smejkal 1992). V posledních letech byla nalezena například v Brně (Lososová *et al.* 2015) nebo severočeské Krupce (Ondráček 2018), na severní Moravě ji pak zaznamenal Hlisnikovský (2015) coby součást hřbitovní květeny ve Stachovicích u Fulneku. Ve Starém Městě byla pozorována početná populace na několika plochách s hlinito-kamenitým pokryvem, které byly po nedávné rekonstrukci chodníku určeny k osetí či osázení městskou zelení, avšak prozatím zarůstaly pouze ruderalními druhy, mezi nimiž tařicovka výrazně dominovala. Pravděpodobně se na toto místo rozšířila z okolních zahrad, mohla sem však být rovněž přivezena s navážkou hlíny, nebo dokonce zavlečena agestochorně po kolem procházející silnici.

Vojtěch Taraška & Kateřina Vojtěchová

Mercurialis annua

73a. Rychlebská vrchovina

5769c, Jeseník (distr. Jeseník): Bezručova ulice, nákupní komplex, mezi Lidlem a v roce 2021 nově vybudovaným blokem obchodů, navážka zeminy na břehu mezi hlavní silnicí a parkovištěm, 50°14'06,9"N, 17°12'22,1"E, 430 m n. m., desítky rostlin (29. 8. 2021 foto R. Hédl & M. Chudomelová).

Překvapivý nález teplomilného jednoletého plevele, který v regionu severní Moravy a Slezska chybí – s výjimkou klimaticky nejteplejších území, zejména na Olomoucku (Pladias 2021). Například v Brně je bažanka roční naprosto hojná. Jak tedy vysvětlit aktuální nález v relativně chladném Jeseníku? Podle všeho bažanka a několik dalších jednoletých ruderalních druhů (včetně lilku vlnatého nebo laskavce zelenoklasého) vyklíčily z hlinité navážky použité při terénních úpravách nově vybudovaného parkoviště v nákupním komplexu. Hlína musela být dovezena odněkud z moravského vnitrozemí, což při obecném nedostatku kvalitní zeminy ve stavebnictví příliš nepřekvapí. Porost v místě exotických ruderalních bylin nebylo možné přehlédnout, zaujímal zhruba 20 čtverečních metrů. Je samozřejmě otázka, jak dlouho tato vegetace v místě vydrží.

Radim Hédl & Markéta Chudomelová

Nicandra physalodes

84a. Beskydské podhůří

6475b, Kozlovice (distr. Frýdek-Místek): ruderalní plocha poblíž mysliveckého zásypu u hřebenové lesní cesty ze Stanovce na Suché úbočí v masivu Ondřejníka, 213 m JV od vrcholové kóty Suché úbočí (864 m), 49°34'13,6"N, 18°17'54,8"E, 873 m n. m., několik kvetoucích rostlin (12. 9. 2020 not. Z. Mruzíková & Z. Lukeš).

Lilík mochyňovitý je na severní Moravě vzácný neofyt pocházející z Peru, jehož rozšíření v regionu popsal Kocián (2020). Lilík na zde prezentované lokalitě rostl kolem mysliveckého zásypu spolu s dalšími druhy čeledi *Solanaceae*, a to *Datura stramonium* a *Solanum nigrum*, a autorovi je odsud znám již od roku 2018. Svým výskytem v nadmořské výšce bezmála 900 m n. m. se řadí k nejvýše položeným lokalitám tohoto druhu v České republice.

Zbyněk Lukeš & Zuzana Mruzíková

Orchis ×loreziana

76a. Moravská brána vlastní

6473b, Nový Jičín-Straník (distr. Nový Jičín): doubrava na jižním svahu Strážnice, 400 m J od vrcholu:
a) 49°33'05,5"N, 17°59'14,2"E, 470 m n. m., 5 kvetoucích rostlin (dva různé typy, jeden [obr. 2a] 4 kvetoucí rostliny, druhý [obr. 2b] 1 kvetoucí rostlina; 19. 5. 2021 foto J. Kocián);
b) 49°33'05,3"N, 17°59'14,7"E, 470 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (jiný typ než na předchozí mikrolokalitě – obr. 2c; 19. 5. 2021 foto J. Kocián).

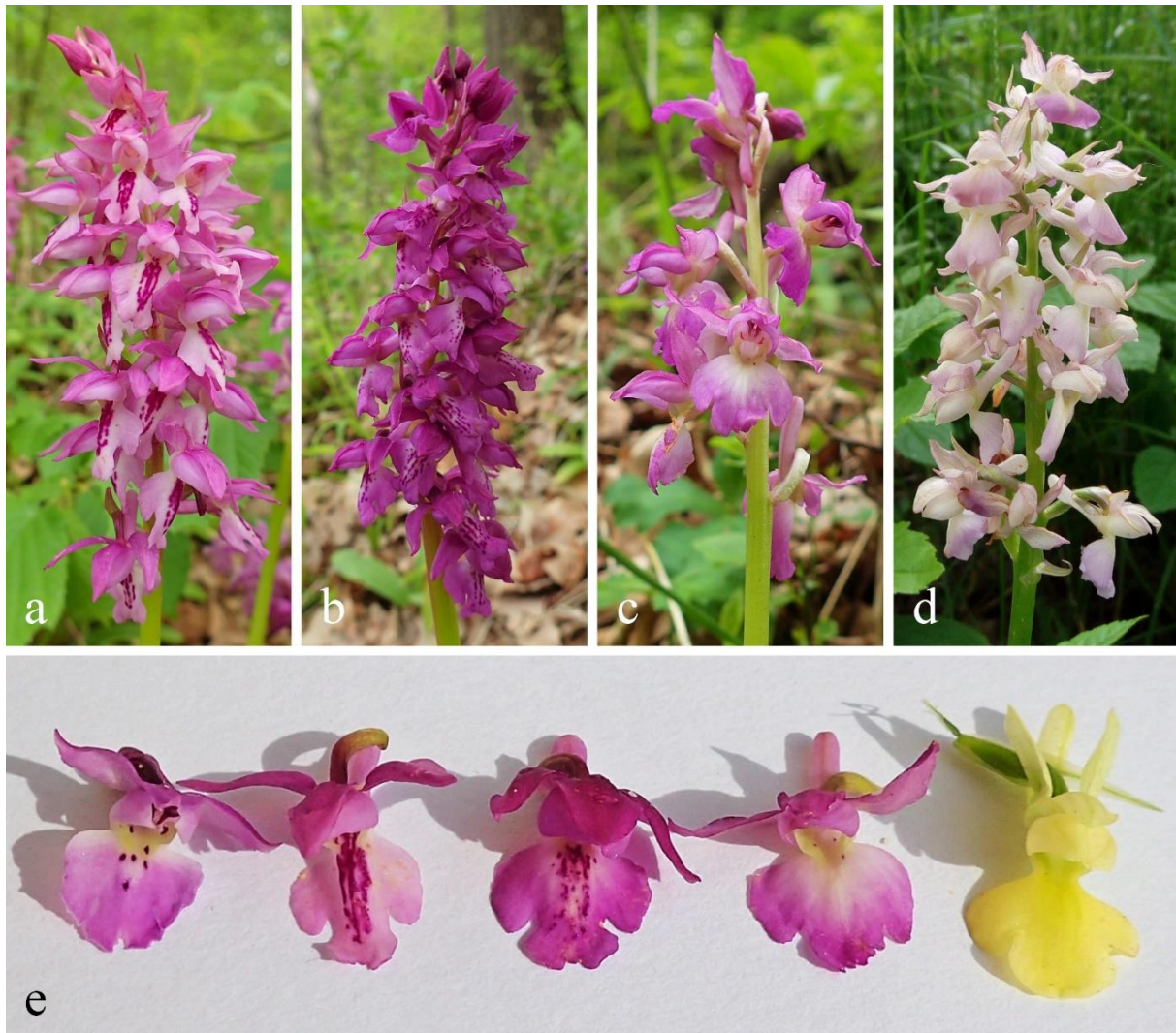
6474a, Bludovice u Nového Jičína (distr. Nový Jičín): smíšený listnatý les na JZ orientovaném svahu, 450 m VJV od křížení viaduktu se silnicí I/57:

- a) 49°33'24,9"N, 18°01'43,0"E, 360 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (typ s jinak zbarvenými květy než na předchozí lokalitě i následující mikrolokalitě; 24. 5. 2021 not. J. Kocián);
b) 49°33'24,9"N, 18°01'43,7"E, 365 m n. m., 1 kvetoucí rostlina (typ se světlými květy – obr. 2d; 24. 5. 2021 foto J. Kocián).

Kříženec vstavače mužského (*Orchis mascula*) a v. bledého (*O. pallens*) je z České republiky literárně uváděn z Horního Němčí (Šmiták 2002), Radějova (Kubát 2010) a Želechovic nad Dřevnicí (Kubát 2010). Ze severní Moravy a Slezska je, především v orchidejářské komunitě, již několik let znám výskyt na Svinci, ten však nebyl publikován. V roce 2021 bylo v PR Svinec při zevrubné botanické inventarizaci objeveno 7 míst výskytu

tohoto křížence s celkem 11 rostlinami (podrobné informace o svinecké populaci včetně fotografií rostlin a jejich biotopů viz Kocián 2021a).

Lokality ze Straníku a Bludovic dále přispívají k poznání výskytu tohoto vzácného hybridu. Jak na Svinci, tak na zmíněných dvou nových lokalitách se společně vyskytují oba rodičovské druhy. Morfologická variabilita kříženců je značná – liší se především tvarem, zbarvením a kresbou květů, rozdíly jsou rovněž v morfologii a zbarvení listů či v bohatosti květenství. Charakteristickým společným znakem kříženců je to, že ačkoliv jsou květy zbarveny v různých odstínech fialovorůžové (znak vstavače mužského), většinou nápadně bezově voní (znak zděděný po vstavači bledém).

Obr 2: *Orchis* ×*lorenziana*: a, b, c, d – květenství různých morfotypů *Orchis* ×*lorenziana*, e – květy *Orchis mascula* (úplně vlevo), *Orchis* ×*lorenziana* (tři střední květy) a *Orchis pallens* (úplně vpravo). Foto J. Kocián (a, b, c, d 19. 5. 2021, e 24. 5. 2021).

Fig 2: *Orchis* ×*lorenziana*: a, b, c, d – inflorescences of various morphotypes of *Orchis* ×*lorenziana*, e – flowers of *Orchis mascula* (leftmost), *Orchis* ×*lorenziana* (three middle flowers) and *Orchis pallens* (rightmost). Photo by J. Kocián (a, b, c, d 19. 5. 2021, e 24. 5. 2021).

Jiří Kocián

Polycnemum majus

(CR)

84a. Beskydské podhůří

6277d, Třinec-Konská (distr. Frýdek-Místek): severozápadní prostor Třineckých železáren, okolí jam s doutnajícími navážkami okují, 49°42'40,2"N, 18°37'54,6"E, 284 m n. m., asi 50 fertilních rostlin na vyvýšeném rohu jam (26. 8. 2021 leg. D. Hlisnikovský & P. Kocián, herb. D. Hlisnikovský).

Chruplavník větší je kriticky ohroženým druhem naší květeny. Jedná se o velmi slabě konkurenční jednoletý druh osídlující nezapojená, sušší, písčítá až kamenitá stanoviště výslunných strání a skalnatých svahů, nebo těž polí, úhorů a železničních náspů. V minulosti se vyskytoval vzácně až roztroušeně v teplejších oblastech státu s vyšší koncentrací ve středních Čechách, Polabí a na jižní Moravě (Tomšovic 1990, Nováčková 2013). Po polovině 20. století došlo ke značnému úbytku lokalit (cf. Pladias 2021).

O historickém výskytu chruplavníku na samém severovýchodě České republiky jsme zmínky v dostupné literatuře nedohledali, objeven zde byl jako jistě zavlékaný až v 50. až 60. letech 20. století během tehdejšího intenzivnějšího mapování synantropní flóry rudišť a odvalů prováděného Zdeňkem Kiliánem. Kilián & Krkavec (1961) uvádějí nálezy z rudišť v Třinci a ostravských Vítkovicích z let 1959–1960, v roce 1969 pak provádí Z. Kilián průzkum i některých ostravských hald a přitom nalézá tentýž chruplavník „dostí hojně na plošině haldy Dolu Zárubek na pravém břehu řeky Ostravice, severní expozice“ (Kilián 1972).

Obr 3: Navážka hutnického materiálu v areálu Třineckých železáren v Třinci – v popředí biotop *Polycnemum majus*. Foto D. Hlisnikovský.

Fig 3: Heap of metallurgical waste in grounds of Třinecké železářny steelworks in the town of Třinec – habitat of *Polycnemum majus* in the foreground. Photo by D. Hlisnikovský.

Doklady z Ostravska a Třinecka, které dohledal D. Hlisnikovský v regionálních sbírkách (CESK, FMM, NJM, OP, OSM a VM), pocházejí z rudišť a sbírány byly Z. Kiliánem v letech 1959–1960 v Ostravě-Vítkovicích, roku 1960 v Třinci a v letech 1961–1963 z pobočné skládky rud Vítkovických železáren v Polance nad Odrou. Naposledy bylo *Polycnemum majus* nalezeno na hlušinné haldě někdejšího Dolu Zárubek ve Slezské Ostravě (30. 7. 1969 leg. Z. Kilián, OSM-8562; 9. 1969 leg. F. Zbytek, OSM-10804). Některé ze sběrů byly určeny jako *P. arvense*, avšak revize tyto determinace vyvrátily.

V létě roku 2021 jsme při návštěvě okrajových severozápadních prostor Třineckých železáren našli v okolí jam s navážkami doutnajících zaolejovaných okují malou populaci chruplavníku většího. Ten zde rostl na vrcholu vegetací velmi řídké porostlé navážky zhutnělého odpadního materiálu s vysokým podílem jemného popílku (obr. 3), ve společenstvu s *Calamagrostis epigejos*, *Centaurea diffusa*, *Epilobium dodonaei*, *Erigeron annuus*, *E. muralis*, *Microrrhinum litorale*, *Reseda lutea* spolu s *Ceratodon purpureus* a *Nostoc* sp. Je pravděpodobné, že se v prostorách Třineckých železáren udržel od 60. let 20. století podobně, jako mnohé další exotické druhy, byť jej tu Sobotková (1995), která prováděla floristický průzkum rudiště v Třinci v 90. letech 20. století, nezaznamenala. Není však výjimkou, že jsou tu i dnes nalézány druhy takové, které sem byly dozajista zavlékány v dobách, kdy zde bádala Z. Kilián, aniž by je on sám, nebo kdo jiný po něm objevil. Od 90. let 20. století se totiž dováží ruda již čištěná a k přímému zpracování, přičemž se zde nedeponuje. Z takových nově nalezených lze zmínit kupříkladu *Gypsophila perfoliata* (Hlisnikovský & Trávníček 2021), *Orobanche* cf. *esulae* Pančič (na *Euphorbia seguieriana*) nebo z těch po desetiletí nevidovaných *Lepidium latifolium* (D. Hlisnikovský, nepubl.).

Petr Kocián & David Hlisnikovský

Polystichum braunii

(EN)

84a. Beskydské podhůří

6375d, Palkovice (distr. Frýdek-Místek): levý břeh nad tokem Palkovického potoka v jeho pramenné části, 244 m SSZ od vrcholové kóty Králova hora (556 m), 49°36'53,1"N, 18°16'36,9"E, 477 m n. m., 3 trsy (24. 5. 2021 not. Z. Lukeš, rev. foto M. Popelářová & L. Ekrt).

Kapradina Braunova je v Podbeskydí velmi vzácná, v Beskydech je hojnější. Recentně je známá z oblasti Palkovických hůrek, kde je výskyt ověřen herbářovými sběry (2007 leg. Z. Vrubel, FMM; 2003 a 2004 leg. A. Hájková, FMM; 1985 leg. M. Sedláčková, FMM, NJM; 2003 a 2004 leg. Z. Prymusová, OSM). Další lokalita je známá z masivu Ondřejníka (2003 leg. M. Sedláčková, NJM), kde však na lokalitě vymizela a v okolí se mi nepodařilo přes značné úsilí tento druh nalézt.

Okolí jmenované lokality v horním toku Palkovického potoka bylo v minulosti zkoumáno (L. Ekrt 2015, Z. Lukeš & D. Hlisnikovský, 2018) s negativním výsledkem. Lokalita kapradiny Braunovy se nachází v prudkém a těžko přístupném svahu v zářezu toku, proto výskyt unikl zkušeným očím botaniků. Na lokalitě se vyskytují další vzácnější druhy kapradin, především *Dryopteris expansa* a *Polystichum aculeatum*.

Zbyněk Lukeš & Zuzana Mruzíková

Rhinanthus alectorolophus

(VU)

73b. Hanušovická vrchovina

5867b, Staré Město (okr. Šumperk): travnatý okraj cesty ze Starého Města k osadě Štěpánov, asi 430 m JJZ od železniční stanice Staré Město pod Sněžníkem, 50°09'31,6"N, 16°56'22,4"E, 519 m n. m. (6. 7. 2021 leg. K. Vojtěchová & V. Taraška, BRNM, JESM).

V Jeseníkách a jejich podhůří se kokrhel luštinec vždy vyskytoval spíše vzácně (Bureš

2013). Relativně více historických lokalit je uváděno pouze z Hanušovické vrchoviny (73b; Deyl 1993a, b, Kovář *et al.* 1996, Grulich 2009). Během posledních let byl však luštince v tomto fytogeografickém okrese nalezen na pouhých dvou lokalitách, u Kronfelzova (Faltysová 2010) a v Ostružné (Štencel 2014). Další lokality s potvrzeným výskytem po roce 2000 již leží v sousedních fytochorionech: údolí Bučinského potoka u Skorošic (96; Chlapek 2003), Bělá pod Pradědem (73a; Štencel 2015) a Janovice u Rýmařova (75; Hroneš 2020). Nález u Starého Města tak představuje třetí recentní lokalitu kokrhele luštince v Hanušovické vrchovině (73b) a jednu z pouhých šesti známých lokalit tohoto druhu v široce pojaté oblasti Jeseníků. Jeho výskyt na lokalitě lze označit za masový a snad souvisí s historickým polním hospodařením v oblasti. Vzhledem ke vzrůstající popularitě luštince v boji s expanzivními travami (*cf.* Těšitel *et al.* 2017) však nelze vyloučit ani cílený výsev.

Vojtěch Taraška & Kateřina Vojtěchová

Solanum decipiens

73a. Rychlebská vrchovina

5769c, Jeseník (distr. Jeseník): Bezručova ulice, nákupní komplex, mezi Lidlem a v roce 2021 nově vybudovaným blokem obchodů, navážka zeminy na břehu mezi hlavní silnicí a parkovištěm, 50°14'06,9"N, 17°12'22,1"E, 430 m n. m., desítky rostlin (29. 8. 2021 leg. R. Hédla & M. Chudomelová, BRNM).

97. Hrubý Jeseník

5868d, Kouty nad Desnou (distr. Šumperk): Červenohorské sedlo, pod svodidly na krajnici silnice I/44 poblíž autobusové zastávky na šumperské straně sedla, naproti odbočce modře značené turistické trasy, 50°07'24,4"N, 17°09'06,7"E, asi 1000 m n. m., jedna rostlina (2. 10. 2021 not. V. Taraška).

Lilek vlnatý je typický druh ruderalních stanovišť větších sídelních aglomerací v oblastech termofytika (Pladias 2021). V Jeseníku byl jednorázově zavlečen a přes relativní početnost je udržitelnost jeho populace nejistá. K lokalitě viz popis u bažanky roční (*Mercurialis annua*). Adventivní výskyt lilku vlnatého na Červenohorském sedle je patrně prvním případem zavlečení tohoto teplomilného druhu do oreofytika. Pozorována zde byla jediná rostlina, a téměř jistě se tak jedná o přechodný výskyt.

Radim Hédla, Vojtěch Taraška & Markéta Chudomelová

Veronica peregrina

73a. Rychlebská vrchovina

5769c, Jeseník (distr. Jeseník): ulice Nábřežní, nedávno založený záhon s okrasnou zelení před budovou ZŠ Nábřežní, 50°13'20,8"N, 17°12'30,0"E, 441 m n. m., 3 rostliny (17. 6. 2021 leg. V. Taraška, BRNM).

Rozrazil cizí je v naší květeně považován za zdomácnělý neofyt, jehož přirozený areál sahá od Severní po Jižní Ameriku (Pyšek *et al.* 2012). Na území České republiky je poprvé doložen z druhé poloviny 19. století, v současnosti je zde rozšířen velmi nerovnoměrně, s častějším výskytem v Povltaví, východních Čechách a okolí největších měst. Hlavním zdrojem jeho šíření jsou zahradnické podniky, kde roste jako plevel sazenic, s nimiž je pak rozvážen na nová místa (Lustyk 2015, Kaplan *et al.* 2016). Stejný původ mají bezpochyby i rostliny nalezené v Jeseníku na nově osázených záhonech s okrasnou zelení na ulici Nábřežní. Patrně se jedná o první nález ve fytochorionu Rychlebská vrchovina (73a), ale i v celém severním podhůří Jeseníků. Naopak starší, opakovaně citovaný (*cf.* Lustyk 2015, Kaplan *et al.* 2016) údaj z Osoblažska připisovaný F. Kühnovi je třeba korigovat, neboť v originálním zdroji (Kühn 1965) rozrazil cizí uveden není.

Vojtěch Taraška

Summary

The naturalized neophyte *Abutilon theophrasti* is rarely found in northeastern Moravia, usually as a weed of field margins. Two new occurrences (near the village of Choryně and near the town of Valašské Meziříčí) are reported. At the same time, the occurrence of the species at the known locality near the village of Lhotka nad Bečvou was verified.

Asperugo procumbens is an endangered thermophilous species, which frequently occurs in secondary habitats. Two such findings are reported here, one lying in the northernmost limits of the species' natural distribution area in Moravia, the other representing an adventive and probably transient occurrence in an isolated locality.

The moss *Bryum weigelii* is being recorded in Moravskoslezské Beskydy Mts only rarely. This species grows usually in slightly acidic to neutral springs, on moist, acidic or slightly alkaline soils around streams in the mountains. The finding presented here, is only the second recent one from the Moravskoslezské Beskydy Mts.

Carex cespitosa was found in a wetland south of the village of Liptaň, which is the third recent locality in the Osoblažsko region.

Two new localities of *Carex hartmanii* was found in a wetland south of the village of Liptaň, which are additions to another recently existing locality in the Osoblažsko region.

An isolated occurrence of the thermophilous species *Cerintho minor* on the railway embankment in the village of Chrastice had been documented by two herbarium vouchers in the first decades of the 20th century. Recently, the species was confirmed at the locality after more than 90 years.

Echinops sphaerocephalus is an invasive neophyte that has so far lacked records of occurrence in the region of northwestern Moravia and Silesia. It was newly found at three localities, each of which has a rather different character.

A new locality of regionally rare geophyte *Gagea minima* was found in the town of Branná. It is the third population of the species in the Jeseníky Mts, but it does not seem likely to be related with the other populations, occurring on the other side of the mountain range.

Geranium sibiricum is a rare introduced species in the Czech Republic. In the region of northern Moravia and Silesia, the species' only third occurrence was recorded, near the former manor house in the village of Bílá Voda.

Gladiolus imbricatus has been missing for decades in the Osoblažsko region. It was found more than 20 years ago by O. Polák at two localities, which were not published and therefore remained unknown to the public. Recently, it was confirmed at both localities.

Hieracium bifidum was found at three new localities in the phytogeographical subdistrict Beskydské podhůří and its identity was verified at one previously reported locality. The presence of the species in the area is peculiar from ecological and phytogeographical points of view due to the occurrence in forest habitats and absence of relict non-forest habitats in the area (in the Czech Republic, *Hieracium bifidum* grows predominantly on the rocks in the relict habitats).

The regionally rare species *Hieracium maculatum* was found at three localities, two of them near the villages of Lhotka near Frydek-Místek and Kunčice pod Ondřejníkem, and the third near the village of Třemešná in the Osoblažsko region.

The ornamental plant *Lobularia maritima* is reported here for the second time to wilder in the region of northern Moravia and Silesia. It probably escaped from cultivation in adjacent gardens, but it may have also been transported to the locality from some remote sites.

Mercurialis annua is an annual weed that is almost absent in the region - except in its warmest parts. The new, unexpected finding in the cold town of Jeseník can be easily explained by its long-distance introduction with the dirt around the newly built part of the shopping centre. A whole stand of annual weeds, really unusual in the place, captured our sights.

The regionally rare species *Nicandra physalodes* was found on the slopes of the Ondřejník massif near the village of Kozlovice. This locality lies in relatively high altitude.

Two new localities of the rare hybrid *Orchis ×lorenziana* are presented. Hybrids occur within the mixed populations of the parental species – *O. mascula* and *O. pallens*. Hybrid plants are very variable considering the morphology of flowers, inflorescences and leaves. However, the common character are the flowers in the shades of purple-pink (character of *O. mascula*) which are generally conspicuously scented (character of *O. pallens*).

Polycnemum majus is a critically endangered and significantly declining species over the past decades. In the northeasternmost part of the Czech Republic, it was discovered as certainly introduced on ore heaps and dumps

in the 1950s and 1960s. It has not been reported from the region since then. In 2021, the species was re-discovered after more than 50 years at the historical locality, on heap of metallurgical waste in grounds of Třinecké železárný steelworks in the town of Třinec.

The regionally rare fern species *Polystichum braunii* was found at the headwaters of the Palkovický potok stream near the village of Myslík.

With only a few localities confirmed after the year 2000, *Rhinanthus alectorolophus* is a rare species in the Jeseníky Mts and their foothills. A new large population was found in the town of Staré Město, which is the sixth recently known locality of the species in the region.

Solanum decipiens is a common species of ruderal habitats in larger urban agglomerations. In the town of Jeseník it was newly discovered in relatively larger population. Another new record of a single plant on Červenohorské sedlo is probably the first occurrence of the species in the Oreophytic of the Czech Republic.

The naturalized neophyte *Veronica peregrina* was found in a flowerbed in the town of Jeseník. It was probably brought here with ornamental plants from a garden centre, which is the most common way of its spreading in the Czech Republic.

Literatura

- Bureš L. (2013): Chráněné a ohrožené rostliny Chráněné krajinné oblasti Jeseníky. – Rubico, Olomouc.
- Deyl Č. (1993a): Suchá louka u pevnůstky jižně od opuštěného vápencového kamenolomu severně od Branné. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Olomoucko, Olomouc].
- (1993b): Vápencový kopeček s vnitřním opuštěným vápencovým kamenolomem sev. od Branné. – Ms. [Depon. in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, Regionální pracoviště Olomoucko, Olomouc].
- Dvořák V. & Hroneš M. (2018): *Asperugo procumbens*. – In: Dančák M. & Kocián P. [eds], Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska XII., Acta Musei Silesiae, Scientiae Naturales 67: 142-143.
- Faltysová H. (2010): Aktualizace mapovacího okrsku cz0990. Aktualizace vrstvy mapování biotopů ČR. – In: Nálezová databáze ochrany přírody [online]. URL: <http://portal.nature.cz/> [cit. 4. 10. 2021].
- Grulich V. (2017): Červený seznam cévnatých rostlin ČR. – Příroda 35: 75-132.
- [ed.] (2009): Výsledky floristického kursu Československé botanické společnosti v Šumperku (2. - 10. 7. 1982). – Zprávy České botanické společnosti 44, Příloha 2009/1: 107-151.
- Hédl R. & Taraška V. (2021): Kukačka aneb Exkurze do lomu za léčebnou. – Zprávy Moravskoslezské pobočky České botanické společnosti 10: 33-38.
- Hlisenkovský D. (2015): Za zbožnou kostelní flórou a hřbitovním kvítím Oderských vrchů. – Zprávy Moravskoslezské pobočky České botanické společnosti 4: 19-21.
- Hlisenkovský D. & Trávníček B. (2021): *Gypsophila perfoliata*. – In: Lustyk P. & Doležal J. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae – XIX, Zprávy České botanické společnosti 56: 96.
- Hroneš M. (2020): *Rhinanthus alectorolophus*. – In: Dančák M. & Kocián P. [eds], Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska XIV., Acta Musei Silesiae, Scientiae Naturales 69: 243.
- Chlapek J. (2003): M0077. M0077. – In: Nálezová databáze ochrany přírody [online]. URL: <http://portal.nature.cz/> [cit. 4. 10. 2021].
- Chrtek J. jun. (2004): *Hieracium* L. – jestřábník. – In: Slavík B. & Štěpánková J. [eds], Květena České republiky 7: 540-701, Academia, Praha.
- Chytrý M. [ed.] (2007): Vegetace České republiky. Vol. 1. Travná a keříčková vegetace. Academia, Praha.
- [ed.] (2009): Vegetace České republiky. Vol. 2. Ruderální, plevelová, skalní a sušová vegetace. – Academia, Praha.
- [ed.] (2011): Vegetace České republiky. Vol. 3. Vodní a mokřadní vegetace. – Academia, Praha.
- [ed.] (2013): Vegetace České republiky. Vol. 4. Lesní a křovinná vegetace. – Academia, Praha.
- Chytrý M. & Rafajová M. (2003): Czech National Phytosociological Database: basic statistics of the available vegetation-plot data. – Preslia 75: 1-15.
- Kaplan Z., Danihelka J., Štěpánková J., Ekrt L., Chrtek J. Jr., Zázvorka J., Grulich V., Řepka R., Prančl J., Ducháček M., Kúr P., Šumberová K. & Brůna J. (2016): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 2. – Preslia 88: 229-322.
- Kaplan Z., Danihelka J., Šumberová K., Chrtek J. Jr., Rotreklová O., Ekrt L., Štěpánková J., Taraška V., Trávníček B., Prančl J., Ducháček M., Hroneš M., Koblíková L., Horák D. & Wild J. (2017): Distributions of vascular plants in the Czech Republic. Part 5. – Preslia 89: 333-439.
- Kaplan Z., Danihelka J., Chrtek J. jun., Kirschner J., Kubát K., Štech M. & Štěpánek J. [eds] (2019): Klíč ke květeně České republiky. Ed. 2. Academia, Praha.
- Kilián Z. (1972): Příspěvek ke květeně hald na Ostravsku. – Přírodovědecký sborník 25: 265-266.
- Kilián Z. & Krkavec F. (1961): Floristický obraz rudišť na Ostravsku. – Přírodovědný časopis slezský 22: 255-264.

- Kocián J. (2013): Dvě nové lokality jestřábníku dvouklaného (*Hieracium bifidum*) ve Štramberském krasu. – Zprávy Moravskoslezské pobočky České botanické společnosti 2: 52-53.
- (2014): *Hieracium bifidum* Hornem. – In: Plášek V. & Cimalová Š. [eds], Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska VII., Acta Musei Silesiae, Scientiae Naturales 63: 73-74.
- (2021a): Floristický a fytoecenologický inventarizační průzkum PR Svinec. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava].
- (2021b): Floristický inventarizační průzkum PR Skalka. – Ms. [Depon. in: Krajský úřad Moravskoslezského kraje, Ostrava].
- Kocián J. & Chrtek J. (2017): Distribution of mountain hawkweeds (*Hieracium* s. str.) in the Hrubý Jeseník Mountains. – Acta Musei Silesiae, Scientiae Naturales 66: 193-229.
- Kocián J. & Valová V. (2021): Fytoecenologický inventarizační průzkum PR Vysoký vodopád. – Ms. [Depon. in: Ústřední seznam ochrany přírody, Praha].
- Kocián P. (2020): *Nicandra physalodes*. – In: Dančák M. & Kocián P. [eds], Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska XIV., Acta Musei Silesiae, Scientiae Naturales 69: 241.
- Kocián P. & Kocián J. (2009): Příspěvek ke květeně Novojičínska a okolí – I. – Vlastivědný sborník Novojičínska 59: 173-185.
- Kočí M. (2005a): Rektifikace mapovacího okrsku cz1704. Mapování biotopů ČR. – In: Nálezová databáze ochrany přírody [online]. URL: <http://portal.nature.cz/> [cit. 4. 10. 2021].
- (2005b): Rektifikace mapovacího okrsku cz2674. Mapování biotopů ČR. – In: Nálezová databáze ochrany přírody [online]. URL: <http://portal.nature.cz/> [cit. 4. 10. 2021].
- Koutecký P., Popelářová M., Lustyk P., Dančák M., Tkáčiková J. & Hlisnikovský D. [eds] (2009): Výsledky floristického kurzu České botanické společnosti ve Vsetíně (29. června – 5. července 2008). – Zprávy České botanické společnosti 44, Příloha 2009/1: 1-106.
- Kovář P., Jirásek J. & Grundová H. [red.] (1996): Floristické kurzy ČSBS ve Svitavách (11. - 17. 7. 1965) a v Lanškrouně (2. - 10. 7. 1970). – Zprávy České botanické společnosti 31, Příloha 1996/2: 3-74.
- Křísa B. (2000): *Asperugo* L. – ostrolist. – In: Slavík B. [ed.], Květena České republiky 6: 214-216, Academia, Praha.
- Kubát K. (2010): *Orchis* L. – vstavač. – In: Chrtek J. jun., Kaplan Z. & Štěpánková J. [eds], Květena České republiky 8: 524-541, Academia, Praha.
- Kučera J. (2017): *Bryum* Hedw. – prutník. In: Kučera J. [ed.]: Mechorosty České republiky, on-line klíče, popisy a ilustrace [online]. – URL: <https://botanika.prf.jcu.cz/bryoweb/klic/genera/bryum.html> [cit. 8. 10. 2021].
- Kučera J., Váňa J. & Hradílek Z. (2012): Bryophyte flora of the Czech Republic: updated checklist and Red List and a brief analysis. – Preslia 84: 813-850.
- Kühn F. (1965): Polní plevely Osoblažska. I. část – celková charakteristika. – Časopis Slezského muzea, série A, Vědy přírodní 14: 99-107.
- Lososová Z., Šumberová K., Tichý L., Danihelka J. & Vymazalová M. (2015): Květena Brna – současný stav poznání. – Živa 6/2015: 289-292.
- Lustyk P. (2015): *Veronica peregrina* L. – In: Hadinec J. & Lustyk P. [eds], Additamenta ad floram Reipublicae Bohemicae. XIII., Zprávy České botanické společnosti 50: 112-124.
- Mruzíková Z. & Hlisnikovský D. [eds] (2014): Výsledky floristického minikurzu Moravskoslezské pobočky ČBS po Osoblažsku (7.-9. června 2013). – Zprávy Moravskoslezské pobočky České botanické společnosti 3, Příloha 1: 3-48.
- Mruzíková Z. & Lukeš Z. (2021): Poznámky k rozšíření některých vzácnějších druhů na Osoblažsku II. – Zprávy Moravskoslezské pobočky České botanické společnosti 10: 43-52.
- Nováčková K. (2013): Mikroevoluční procesy, změny v rozšíření a ohrožení zástupců rodu *Polycnemum* ve střední Evropě. – Ms. – Bakalářská práce. [Depon. in: Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, Katedra botaniky].
- Ondráček Č. (2018): Floristický kurs Severočeské pobočky České botanické společnosti 2016 v Krupce. – Severočeskou přírodou 50: 23-34.
- Pladius (2021): Pladius – databáze české flóry a vegetace, www.pladius.cz [online]. – URL: <http://www.pladius.cz/> [cit. 15. 10. 2021].
- Podpěra J. (1973): *Bryum generis monographiae prodromus I.* – Academia, Praha.
- Pyšek P., Danihelka J., Sádlo J., Chrtek J. Jr., Chytrý M., Jarošík V., Kaplan Z., Krahulec F., Moravcová L., Pergl J., Štajerová K. & Tichý L. (2012): Catalogue of alien plants of the Czech Republic (2nd edition): checklist update, taxonomic diversity and invasion patterns. – Preslia 84: 155-255.
- Skalický V. (1988): Regionálně fyto geografické členění. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České socialistické republiky 1: 103-121, Academia, Praha.

- Skalický V., Hájková A., Neuschlová Š., Sedláčková M. & Švendová K. [red.] (1978): Materiály ke květeně Moravskoslezských Beskyd, Podbeskydské pahorkatiny a okrajové části Ostravské pánve. Výsledky floristického kursu ČSBS ČSAV ve Frýdku-Místku 4.–13.7.1975. – Práce a studie Okresního vlastivědného muzea ve Frýdku-Místku 3: 1-246.
- Slavík B. (1971): Metodika síťového mapování ve vztahu k připravovanému fytogeografickému atlasu ČSR. – Zprávy Československé botanické společnosti 6: 55-63.
- (1992): *Abutilon* Mill. – mračňák. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České republiky 3: 284-286, Academia, Praha.
- Smejkal M. (1992): *Lobularia* Desv. – tařicovka. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České republiky 3: 149-150, Academia, Praha.
- Sobotková V. (1995): Floristický a fytoecologický výzkum rudiště v Trinci. – Acta Facultatis Rerum Naturalium Universitas Ostraviensis. Biologica-Ecologica 3: 7-16.
- Sutorý K. (1998): Rozšíření druhu *Cerintho minor* L. na území České republiky. – Acta Musei Moraviae, Scientiae biologicae 82: 39-55.
- (2000): *Cerintho* L. – voskovka. – In: Slavík B. [ed.], Květena České republiky 6: 190-192, Academia, Praha.
- Šmiták J. (2002): Ověření některých lokalit vzácných druhů v roce 2001. – Roesliana 31: 51.
- Štencel R. (2014): Terénní zápisky – náhodná pozorování. – In: Nálezová databáze ochrany přírody [online]. URL: <http://portal.nature.cz/> [cit. 4. 10. 2021].
- (2015): Terénní zápisky – náhodná pozorování. – In: Nálezová databáze ochrany přírody [online]. URL: <http://portal.nature.cz/> [cit. 4. 10. 2021].
- Štěpánková J. [ed.] (2012): Phytocartographical syntheses of the Czech Republic. Vol. 4. – Academia, Praha & Akademie věd České republiky, Botanický ústav, Praha.
- Těšitel J., Mládek J., Horník J., Těšitelová T., Adamec V. & Tichý L. (2017): Suppressing competitive dominants and community restoration with native parasitic plants using the hemiparasitic *Rhinanthus alectorolophus* and the dominant grass *Calamagrostis epigejos*. – Journal of Applied Ecology 54: 1487-1495.
- Thiers B. (2021): Index Herbariorum: A global directory of public herbaria and associated staff. New York Botanical Garden's Virtual Herbarium [online]. – URL: <http://sciweb.nybg.org/science2/IndexHerbariorum.asp> [cit. 1. 10. 2021].
- Tkáčiková J. (2020): *Abutilon theophrasti*. – In: Dančák M. & Kocián P. [eds], Zajímavé botanické nálezy z regionu severní Moravy a Slezska XIII., Acta Musei Silesiae, Scientiae Naturales 69: 30.
- Tomšovic P. (1990): *Polycnemum* L. – chruplavník. – In: Hejný S. & Slavík B. [eds], Květena České republiky 2: 215-219, Academia, Praha.
- Wild J., Kaplan Z., Danihelka J., Petřík P., Chytrý M., Novotný P., Rohn M., Šulc V., Brůna J., Chobot K., Ekrt L., Holubová D., Knollová I., Kocián P., Štech M., Štěpánek J. & Zouhar V. (2019): Plant distribution data for the Czech Republic integrated in the Pladias database. – Preslia 91: 1-24.

Editors' addresses: Martin Dančák, Department of Ecology and Environmental Sciences, Faculty of Science, Palacký University in Olomouc, Šlechtitelů 27, CZ-783 71 Olomouc-Holice, Czech Republic.
E-mail: martin.dancak@upol.cz

Petr Kocián, Nerudova 5, CZ-741 01 Nový Jičín, Czech Republic.
E-mail: petr.kocian@kvetenacr.cz